

Zmiany w ubezpieczeniu społecznym rolników

1. Zmiany sposobu naliczania i wysokości składek na ubezpieczenie społeczne rolników od 1 października 2009 r.

W dniu 24 kwietnia 2009 Sejm RP przyjął ustawę o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. Nr 79, poz.667), która wejdzie w życie od 1 października 2009 r., tj. od IV kwartału br.

Regulacja ta wychodzi naprzeciw licznym postulatom, także środowisk rolniczych, odnośnie zróżnicowania wysokości składek na ubezpieczenie społeczne rolników dla rolników podlegających temu ubezpieczeniu, którzy osiągają wysokie dochody z gospodarstwa rolnego.

Celem przyjętych rozwiązań jest zwiększenie udziału grupy rolników osiągających najwyższe dochody z działalności rolniczej w finansowaniu świadczeń emerytalno-rentowych rolniczych. Ustawa wprowadza bowiem instytucję dodatkowej składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe dla rolników prowadzących gospodarstwa rolne, których powierzchnia użytków rolnych przekracza 50 ha przeliczeniowych.

Składka podstawowa na ubezpieczenie emerytalno-rentowe dla wszystkich ubezpieczonych – rolników i domowników – pozostanie nominalnie na takim samym poziomie jak dotychczas, z tym że będzie naliczana miesięcznie, a nie jak dotychczas kwartalnie. Składka podstawowa miesięczna wynosić będzie 10% kwoty emerytury podstawowej (najniższej emerytury). Dodatkowa składka miesięczna za rolników prowadzących gospodarstwa rolne powyżej 50 ha przeliczeniowych będzie zróżnicowana. Rolnicy prowadzący gospodarstwa rolne powyżej 50 ha przeliczeniowych, ale nie większe niż 100 ha przeliczeniowych będą opłacać dodatkową składkę miesięczną w wysokości 12% kwoty emerytury podstawowej i odpowiednio: rolnicy prowadzący gospodarstwa rolne w granicach 100 ha –150 ha przeliczeniowych 24% kwoty emerytury podstawowej, 150 ha-300 ha przeliczeniowych 36% kwoty emerytury podstawowej, a powyżej 300 ha przeliczeniowych 48% kwoty emerytury podstawowej.

Za rolników i domowników, podlegających ubezpieczeniu społecznemu rolników, prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą składka podstawowa na ubezpieczenie emerytalno-rentowe, tak jak dotychczas, będzie naliczana w wymiarze podwójnym, czyli wynosić będzie 20% kwoty emerytury podstawowej. Będzie ona zwiększona o składkę dodatkową, zgodnie z wyżej opisaną zasadą. Natomiast składka na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie za rolników i domowników ubezpieczonych w KRUS prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, zgodnie z nowymi przepisami, zostanie obniżona do wymiaru jednokrotnego. Ustawodawca uznał bowiem za zasadne, aby składka na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie była jednakowa dla wszystkich ubezpieczonych, ponieważ jest to ubezpieczenie samofinansujące, a świadczenia z tego ubezpieczenia związane są wyłącznie z ryzykiem prowadzenia działalności rolniczej, a nie pozarolniczej działalności gospodarczej. Nie było więc dalszego uzasadnienia do obciążania rolników i domowników prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą podwójną składką na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie.

Konsekwencją wprowadzenia znacznie wyższych niż obecnie składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe dla niektórych grup rolników było odejście od kwartalnej niepodzielnej składki na ubezpieczenie społeczne rolników. Składki na ubezpieczenie społeczne rolników będą począwszy od IV kwartału br. naliczane w wymiarze miesięcznym, mimo iż nadal będą opłacane przez rolników (płatników składek) w układzie kwartalnym. Z tym że w przypadku gdy okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników będzie krótszy niż miesiąc, wysokość należnej składki (podstawowej i dodatkowej) obliczana będzie proporcjonalnie do liczby dni podlegania temu ubezpieczeniu. Analogicznie będą ustalone składki na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie.

W tabeli nr 1 przedstawiono jak kształtować się będzie wymiar składek miesięcznych na ubezpieczenie emerytalno-rentowe od 1 października 2009 r. za ubezpieczonego w zależności od statusu tego ubezpieczonego oraz wielkości gospodarstwa rolnego.

Emerytura podstawowa, której aktualna kwota stanowi podstawę naliczania składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe w systemie ubezpieczenia społecznego rolników, równa jest kwocie najniższej emerytury określonej w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, z późn. zm.). Zgodnie z tą ustawą najniższa emerytura podlega corocznej waloryzacji od 1 marca. Aktualna wysokość najniższej emerytury 675,10 zł. obowiązywać będzie do lutego 2010 r. Tabela 2 przedstawia jak będą się kształtować łącznie obciążenia z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolników w IV kwartale br. z uwzględnieniem obowiązującej ww. kwoty emerytury podstawowej w tym kwartale oraz składki na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i

macierzyńskie. Zgodnie z omawianą ustawą miesięczna składka na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie w IV kwartale br. wynosić będzie jedną trzecią kwartalnej składki na to ubezpieczenie obowiązującej w III kwartale tego roku. Ww. ustawa nie wprowadza żadnych dodatkowych zmian odnośnie trybu ustalania wymiaru składki na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie. Począwszy od I kwartału 2010, tak jak dotychczas, wysokość miesięcznej składki na to ubezpieczenie ustalać będzie na każdy kwartał Rada Ubezpieczenia Społecznego Rolników, reprezentująca interesy ogółu ubezpieczonych i świadczeniobiorców KRUS. Prezes KRUS, tak jak dotychczas, ogłaszać będzie jej wysokość w Dzienniku Urzędowym „Monitor Polski” co najmniej 14 dni przed pierwszym dniem kwartału.

Zgodnie z generalną zasadą wynikającą z ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników termin płatności składek na ubezpieczenie społeczne rolników za każdy kwartał przypada ostatniego dnia pierwszego miesiąca danego kwartału. Jednakże z uwagi na fakt, że przedmiotowa nowelizacja wchodzi w życie z dniem 1 października 2009 r. termin opłacenia składek za IV kwartał 2009 r. przedłużony został ustawowo do dnia 31 grudnia tego roku. W terminie do dnia 30 listopada KRUS przekaze płatnikom składek na ubezpieczenie społeczne rolników informację o wysokości miesięcznych składek na ubezpieczenie społeczne rolników, a tym którzy posiadają gospodarstwa rolne o powierzchni użytków rolnych przekraczających 50 ha przeliczeniowych wyda w tym terminie decyzje o obowiązku opłacania dodatkowej składki miesięcznej na ubezpieczenie emerytalno-rentowe.

2. Zmiana wysokości zasiłku chorobowego z ubezpieczenia społecznego rolników

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w dniu 21 maja 2009r. dokonał zmiany rozporządzenia w sprawie określenia wysokości jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej oraz zasiłku chorobowego. Zgodnie z tą zmianą podwyższona została wysokość zasiłku chorobowego z ubezpieczenia społecznego rolników z 9 zł na 10 zł za każdy dzień czasowej niezdolności do pracy trwającej nieprzerwanie przez co najmniej 30 dni. Przedmiotowe rozporządzenie zostało skierowane do ogłoszenia i wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Tabela 1. WYMIAR MIESIĘCZNYCH SKŁADEK NA UBEZPIECZENIE EMERYTALNO-RENTOWE OD 1 PAŹDZIERNIKA 2009 R. W ZALEŻNOŚCI OD STATUSU UBEZPIECZONEGO I WIELKOŚCI GOSPODARSTWA ROLNEGO.

Status ubezpieczonego i wielkość prowadzonego gospodarstwa rolnego w ha przeliczeniowych	Wymiar miesięcznych składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe za każdego ubezpieczonego w % od kwoty emerytury podstawowej		
	Składka podstawowa	Składka dodatkowa	Razem składki
I. Rolnik prowadzący gospodarstwo rolne			
- do 50 ha	10%	-	10%
- od 50 ha do 100 ha	10%	12%	22%
- od 100 ha do 150 ha	10%	24%	34%
- od 150 do 300 ha	10%	36%	46%
- powyżej 300 ha	10%	48%	58%
Domownik (w każdej grupie obszarowej gospodarstwa rolnego)	10%	-	10%
II. Rolnik prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą i gospodarstwo rolne:			
- do 50 ha	20%	-	20%
- od 50 ha do 100 ha	20%	12%	32%
- od 100 ha do 150 ha	20%	24%	44%
- od 150 do 300 ha	20%	36%	56%
- powyżej 300 ha	20%	48%	68%
Domownik prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą (w każdej grupie obszarowej gospodarstwa rolnego)	20%	-	20%

Tabela 2. WYSOKOŚĆ SKŁADEK NA UBEZPIECZENIE SPOŁECZNE ROLNIKÓW W IV KWARTALE 2009R.

Status ubezpieczonego i wielkość gospodarstwa rolnego ¹⁾	Wysokość składki na ubezpieczenie w zł						
	emerytalno-rentowe				wypadkowe, chorobowe, macierzyńskie		Składki łącznie od jednego ubezpieczonego kwartalnie
	podstawowa składka miesięczna	dodatkowa składka miesięczna	razem składka miesięczna (2+3)	kwartalnie	składka miesięczna	kwartalnie	
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Rolnik prowadzący gospodarstwo rolne:							
- do 50 ha	68,00	0	68,00	204,00	30,00	90,00	294,00
- od 50 ha do 100 ha	68,00	81,00	149,00	447,00	30,00	90,00	537,00
- od 100 ha do 150 ha	68,00	162,00	230,00	690,00	30,00	90,00	780,00
- od 150 do 300 ha	68,00	243,00	311,00	933,00	30,00	90,00	1 023,00
- powyżej 300 ha	68,00	324,00	392,00	1 176,00	30,00	90,00	1 266,00
Domownik (w każdej grupie obszarowej gospodarstwa rolnego)	68,00	0,00	68,00	204,00	30,00	90,00	294,00
II. Rolnik prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą i gospodarstwo rolne:							
- do 50 ha	136,00	0,00	136,00	408,00	30,00	90,00	498,00
- od 50 ha do 100 ha	136,00	81,00	217,00	651,00	30,00	90,00	741,00
- od 100 ha do 150 ha	136,00	162,00	298,00	894,00	30,00	90,00	984,00
- od 150 do 300 ha	136,00	243,00	379,00	1 137,00	30,00	90,00	1 227,00
- powyżej 300 ha	136,00	324,00	460,00	1 380,00	30,00	90,00	1 470,00
Domownik prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą (w każdej grupie obszarowej gospodarstwa rolnego)	136,00	0,00	136,00	408,00	30,00	90,00	498,00

¹⁾ w hektarach przeliczeniowych użytków rolnych

Emerytura podstawowa obowiązująca w okresie marzec - grudzień 2009r. 675,10 zł